

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний аерокосмічний університет

ім. М. Є. Жуковського

«Харківський авіаційний інститут»

О. М. Богдан

МИТНЕ ДІЛОВОДСТВО

Транспортні документи

Навчально-методичний посібник

Харків – 2020

УДК 651.4./9:339.543(075.8)

Б 73

Рекомендовано до друку вченою радою
факультету міжнародних комунікацій та підготовки іноземних громадян
Національного аерокосмічного університету
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»
(протокол № 6 від 22.06.2020)

Богдан, О. М.

Б 73 Митне діловодство. Транспортні документи: навчально-методичний посібник / О. М. Богдан. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «ХАІ», 2020. – 17 с.

У посібнику розглянуто особливості функціонування й укладання транспортних документів, що використовуються в діяльності митних органів України. Приділено увагу як технічним аспектам укладання такого типу документів, так і вітчизняній та міжнародній законодавчій базам, що регулюють питання міжнародних економічних відносин.

Посібник призначений для студентів денної та заочної форми навчання напряму підготовки «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Бібліогр.: 13 назв

Рецензент: канд. філол. наук, доцент Фунікова Т. В.

ЗМІСТ

1. Carnet TIR (книжка МДП).....	4
2. Коносамент	5
3. Авіаційна вантажна накладна.....	7
4. Залізнична накладна	10
5. Морська накладна	15
6. Штурманська розписка.....	16
7. Список рекомендованої літератури	17

Carnet TIR (книжка МДП)

Carnet TIR (книжка МДП) – це митний вантажосупровідний документ, який дає право перевозити вантажі через кордон держав в опломбованих митницею кузовах автомобілів чи контейнерах за спрощених митних процедур. Документ покриває автомобільні й залізничні перевезення вантажів (які здійснюються в автофургонах, трейлерах, напівтрейлерах і контейнерах) між державами, які визнають Митну конвенцію про міжнародні перевезення із застосуванням книжки МДП 1959 р. і 1975 р. Усі автомобільні транспортні засоби повинні мати відповідні дозволи компетентних органів на їхнє використання, які видаються вповноваженими органами країни. Оформляються у вигляді книжки з відривними аркушами, які відриваються при проходженні вантажем чергової митниці.

Конвенція МДП (Митна конвенція про міжнародні перевезення із застосуванням книжки МДП) стосується перевезення товарів, які здійснюються без їхнього проміжного перевантаження, у шляхових транспортних засобах, складах транспортних засобів чи контейнерах з перетином одного чи декількох кордонів від митниці оформлення однієї Сторони Договору до митниці призначення другої Сторони Договору за умови, що визначена частина операції МДП між її початком і кінцем здійснюється автомобільним транспортом.

Товари, які перевозяться з дотриманням процедур МДП, звільнюються від сплати чи депозиту ввізних чи вивізних мит, податків та зборів у транзитних митницях. Збори за митне оформлення книжок МДП в цих митницях не стягуються.

Товари, які перевозяться з дотриманням процедур МДП у запломбованих транспортних засобах, запломбованих складах транспортних засобів чи запломбованих контейнерах, як правило, звільнюються від митного огляду в транзитних митницях.

Митний огляд у цих митницях може здійснюватись у виключних випадках, якщо є достатньо підстав уважати, що в запломбованих відділеннях транспортних засобів чи контейнерах знаходяться предмети, не вказані у вантажному маніфесті книжки МДП.

Положення Конвенції МДП не служать перепорою для застосування обмежень, які витікають з застережень суспільної моралі, безпеки, охорони здоров'я чи гігієни, а також ветеринарного чи фітосанітарного контролю.

Видачею книжок МДП в Україні займається Асоціація Міжнародних Автомобільних перевізників України, яка заснована 1991 року й відповідає за представлення інтересів українських автомобільних перевізників у Міжнародному Союзі Автомобільного Транспорту (МСАТ) та в системі МДП.

Опис граф та порядок заповнення книжки МДП визначено Наказом Державної митної служби України № 172 від 05.03.2004 р.

Коносамент

Коносамент (Bill of Lading) – документ, що регулює правові відносини між перевізником та одержувачем вантажу, свідчить про прийняття перевізником вантажу, відомості про який наведено в коносаменті, та є одним з документів, що підтверджують наявність і зміст договору морського перевезення.

У коносаменті зазначається таке:

1. Найменування судна, якщо вантаж прийнято до перевезення на визначеному судні.
2. Найменування перевізника.
3. Місце приймання або навантаження вантажу.
4. Найменування відправника.
5. Місце призначення вантажу чи, за наявності чартеру, місце призначення або направлення судна.
6. Найменування одержувача вантажу (іменний коносамент) або визначення, що коносамент видано "наказу відправника", або найменування одержувача з зазначенням, що коносамент видано "наказу одержувача" (ордерний коносамент), або визначенням, що коносамент видано на пред'явника (коносамент на пред'явника).
7. Найменування вантажу, його маркування, кількість місць чи кількість та/або міра (маса, об'єм), а в необхідних випадках – дані про зовнішній вигляд, стан і особливі властивості вантажу.
8. Фрахт та інші належні перевізнику платежі або зазначення, що фрахт повинен бути сплачений згідно з умовами, викладеними в рейсовому чартері або іншому документі, чи зазначення, що фрахт повністю сплачено.
9. Час і місце видачі коносаменту.
10. Кількість складених примірників коносаменту.
11. Підпис капітана або іншого представника перевізника.

Перевізник зобов'язаний видати відправнику на його бажання кілька примірників коносаментів тотожного змісту, причому в кожному з них відмічається кількість складених примірників коносаментів. Після видачі вантажу по одному з примірників коносаментів решта примірників втрачає силу.

Коносаменти бувають таких типів:

- Іменний коносамент – може передаватися за іменними передаточними написами або в іншій формі з дотриманням правил, установлених для передачі боргової вимоги;
- Ордерний коносамент – може передаватися за іменними або бланковими передаточними написами;
- Коносамент на пред'явника – може передаватися шляхом простого вручення.

Основні види коносаментів:

1. Прямий – це коносамент що покриває відвантаження між безпосередніми бортами завантаження і розвантаження на одному і тому ж судні.
2. Наскрізний – передбачає перевантаження на інше судно. (десь у проміжному порту).
3. Збірний – це коносамент на декілька вантажів. (Різні вантажі і одержувачі).
4. Місцевий (потрібен порту).
5. Лінійний – видається судноплавною компанією або від її імені і покриває перевезення на судах, що курсують за регулярними маршрутами відповідно до встановленого і опублікованого розкладу.
6. Коносамент із застереженнями (нечистий або брудний) – це коносамент в якому зроблено позначки про пошкодження вантажу чи упаковки.
7. Застрахований Коносамент – це поєднання транспортного документа зі страховим полісом і є доказом як прийому вантажу до перевезення так і його страхування. Як правило цей тип застосовується при перевезенні вантажу в контейнерах.

Вантаж видається в порту призначення:

- за іменним коносаментом одержувачу, вказаному в коносаменті, або особі, якій коносамент було передано за іменним передаточним написом або

в іншій формі з дотриманням правил, установлених для передачі боргової вимоги;

- за ордерним коносаментом – відправнику або одержувачу залежно від того, складений коносамент "наказу відправника" або "наказу одержувача", а в разі наявності у коносаменті передаточних написів – особі, зазначеній в останньому з неперервного ряду передаточних написів, або пред'явникові коносаменту з останнім бланковим написом;

- за коносаментом на пред'явника – пред'явнику коносаменту.

Авіаційна вантажна накладна

Авіаційна вантажна накладна (Air Waybill) – документ, що свідчить про укладення договору про повітряне перевезення товарів та інших предметів, умови перевезення, а також прийняття товарів та інших предметів до перевезення.

Авіаційна вантажна накладна містить комплект документів на перевезення матеріальних цінностей повітряним транспортом, який складається з 3 екземплярів (оригіналів) і 9 копій (в тому випадку, якщо це типова авіаційна вантажна накладна) або з 3 екземплярів і від 6 до 11 копій (у тому випадку, якщо це основна авіаційна вантажна накладна).

Перший оригінал накладної підписує відправник, і він залишається у перевізника вантажу. Другий – підписують відправник і перевізник, накладна прямує з вантажем до одержувача. А третій оригінал накладної підписує перевізник, і документ залишається у відправника.

Авіаційна вантажна накладна включає в себе всі дані, необхідні кожному з учасників транспортування вантажу повітряним транспортом. Так, наприклад, у ній вказуються найменування відправника та отримувача товару, перевізника, їхні адреси, тариф на доставку продукції. Також передбачені графи для проставляння відміток кінцевим отримувачем про точність виконання вказівок, прописаних в документі, поля для внесення інформації про прийняття вантажу до відправлення.

Також в обов'язковому порядку в накладній фіксуються характеристики товару: його вага, габарити, маркування, кількість, опис, вказівки щодо способу завантаження та вивантаження, заявлена цінність відправлення, інформація про оплату сборів та їхнього платника.

Авіаційна вантажна накладна виконує функції:

- договору про повітряне перевезення;
- товаросупроводжувального документа;
- розписки авіаперевізника в прийомі вантажу;
- митної декларації.

Якщо є більше, ніж одне місце перевезення, то перевізник вантажу має право вимагати від вантажовідправника оформлення окремих авіавантажних накладних або видачі окремих квитанцій на вантаж, якщо використовуються інші засоби перевезення.

Авіавантажна накладна, або квитанція на вантаж, до доведення протилежного, є достатнім свідченням укладення договору, прийняття вантажу та умов перевезення, зазначених у них, а будь-які відомості, зазначені в авіавантажній накладній або в квитанції на вантаж про вагу, розміри та упаковку вантажу, а також про кількість місць, є достатнім свідченням повідомлених даних; дані про кількість, об'єм та стан вантажу не є доказом проти перевізника, за винятком тих випадків, коли ним проведена перевірка цих даних у присутності вантажовідправника із зазначенням цього в авіавантажній накладній чи в квитанції на вантаж, або коли вони стосуються очевидного стану вантажу.

Отже, авіанакладна (Air Waybill, скорочено АWB) – документ, що підтверджує наявність договору між вантажовідправником і перевізником (авіалінією або агентом авіакомпанії) про перевезення вантажу авіалініями перевізника. Авіанакладна виписується вантажовідправником або його агентом.

Існує 2 види авіанакладних – основна MAWB (Master Air Waybill) і домашня HAWB (House Air Waybill).

MAWB (основна або зовнішня накладна) носить порядковий номер з префіксом авіакомпанії і призначається самою авіакомпанією.

HAWB – (домашня або внутрішня накладна) носить порядковий номер, який призначає сам агент. У даній накладній вказується вся інформація про відправника та одержувача згідно доданому інвойсу.

Найчастіше використовується 3 варіант – поєднана авіанакладна, у такому випадку MAWB і HAWB просто поєднуються в одну.

Авіанакладна має 11-значний номер, який використовується для бронювання, перевірки статусу вантажоперевезення й визначення поточного

місцезнаходження вантажу. Номер зазначається в кутових місцях авіанакладної та складається з такого.

Перші три цифри становлять префікс авіакомпанії за IATA. Наступні 7 цифр – порядковий номер (відповідно, кожен номер бланка AWB для кожної партії вантажу). Остання цифра – це так звана контрольна цифра, вона обчислюється певним чином.

Авіанакладна являє собою комплект, що складається з 12 екземплярів (3 оригіналу, з текстом договору на зворотному боці, і 9 копій):

Оригінали:

- 1 примірник (зелений) – призначається для Перевізника
- 2 примірник (рожевий) – призначається для вантажоодержувача і прилітає разом з вантажем
- 3 примірник (блакитний) – призначається для вантажовідправника.

Копії:

• 4 примірник (жовтий) – залишається у Перевізника після підтвердження вантажоодержувача підписом, як розписки про отримання вантажу.

• 5 примірник (білий) – призначений для аеропорту призначення для проходження митного огляду.

• 6, 7 і 8 екземпляри (білий) – призначається третя перевізнику (якщо є), або у випадках, коли вантаж відправляється частинами і один з них залишається в аеропорту відправлення

• 9 примірник (білий) – призначається для агента з продажу.

• 10, 11 і 12 екземпляри – додаткові копії, які слідує з вантажем при відправленні вантажу частинами й залишаються в перевізника.

Залізнична накладна

Залізнична накладна – основний перевізний документ установленної форми, відповідно оформлений і наданий залізниці відправником разом з вантажем. Накладна є формою обов'язкової двосторонньої письмової угоди про перевезення вантажу, яка укладається відправником і залізницею на користь третьої сторони – вантажоодержувача. Накладна одночасно є договором на заставу вантажу для забезпечення гарантії, унесення належної провізної плати та інших платежів за перевезення. Накладна супроводжує вантаж на всьому шляху перевезення до станції призначення.

Залізнична накладна складається з наступних аркушів:

- оригінал накладної;
- дорожня відомість;
- дублікат накладної;
- аркуш видачі вантажу;
- аркуш повідомлення про надходження вантажу,
- необхідної кількості додаткових примірників дорожньої відомості.

Примірники 1, 2, 4, 5 накладної супроводжують вантаж до станції призначення. Примірник 3 накладної залишається відправнику після складання договору перевезення, і він не має сили оригіналу накладної. На станції призначення залишаються 2 та 4 примірники накладної. Одержувачу вантажу видаються 1 та 5 примірники накладної.

Відправник вантажу одночасно з поставкою вантажу до перевезення для кожного відправлення видає станції відправлення накладну і її дублікат. Вони виконують різні функції. Накладна після накладання штемпелю станції служить доказом укладення договору перевезення й основним перевізним документом. Дублікат накладної служить підтвердженням укладення договору перевезення й розпискою залізниці в прийнятті вантажу до перевезення. Накладну й дублікат заповнює вантажовідправник. Накладна повинна бути заповнена з дотриманням всіх правил СМГС.

У практиці міжнародної торгівлі широко використовується форма накладної, розроблена Міжнародною конвенцією по перевезеннях вантажів залізницею – МГК, яка з 1984 р. називається КОТІФ – (Угода про міжнародні вантажні перевезення). Учасниками КОТІФ являються 33 держави. Це головним чином країни Європи, а також ряд країн Азії і Північної Африки.

Текст накладної за КОТІФ друкується на стандартних бланках зазвичай двома мовами. Скріплена штемпелем перевізника, вона супроводжує вантаж, а дублікат залишається у вантажовідправника. До накладної додається товаросупроводжувальна документація: відвантажувальна специфікація, сертифікат якості, пакувальний лист і т. ін.

Між колишніми соціалістичними країнами Європи й Азії була укладена багатостороння конвенція про міжнародну залізничну угоду (СМГС). З деякими доповненнями вона використовується і в даний час. Її учасники – країни СНД, колишні соціалістичні країни Азії (Китай, Монголія, Північна Корея, В'єтнам), Болгарія і Польща, Угорщина, Чехія, Словачія, Румунія, які денонсували СМГС, однак готові користуватися її положеннями.

Головне призначення СМГС полягає в тому, що для всіх залізниць, учасниць Угоди, вона встановлює єдині перевізні документи. Угода складається з 8 розділів, у яких регулюється весь комплекс питань транспортного процесу: укладання договору перевезення, порядок прийому вантажів до перевезення, накладна, вирахування провізних платежів та ін. СМГС доповнюється рядом тарифів, правил та інструкцій.

Відправник заповнює такі графи накладної:

Гр. 1 – відправником заповнюються дані про відправника. Відправником може бути одна юридична або фізична особа. Назва підприємства, код за Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України (ЄДРПОУ), поштова адреса. За можливості вказуються номер телефону, факсу, адреса електронної пошти. Країна вказується у випадку відправки за кордон (експорт).

Гр. 2 – Код відправника 4-значний.

Гр. 3 – Код платника 7-значний.

Гр. 4 – Дані про одержувача. Заповнюється у порядку, передбаченому для графи 1.

Гр. 5 – Код одержувача 4-значний.

Гр. 7 – «Заяви відправника». Провідник вантажу (прізвище, ім'я, по батькові, серія та номер паспорта), Швидкість доставки (вантажна, велика). Відмітки "Охорона МВС" та інш.

Гр. 8 – Номер договору між відправником та одержувачем (за бажанням).

Гр. 9 – Документи, що додані відправником.

Гр. 10 – Документи, що додані відправником.

Гр. 11 – Якщо станція призначення відкрита для виконання вантажних операцій згідно з Тарифним керівництвом залізниць України, то зазначається найменування під'їзної колії.

Гр. 12 – Код залізниці – 2 знаки, код станції – 6 знаків згідно з Тарифним керівництвом залізниць України.

Гр. 13 – Платник.

Гр. 14 – Код платника, присвоєний йому розрахунковим підрозділом залізниці.

Гр. 15 – Відмітки, не обов'язкові для залізниці (Відомості відправника – одержувачу, пов'язані з відправкою).

Гр. 16 – Найменування станції та залізниці відправлення згідно з Тарифним керівництвом N 4 залізниць України.

Гр. 17 Код залізниці – 2 знаки, код станції – 6 знаків згідно з Тарифним керівництвом N 4 залізниць України.

Гр. 18 – Відмітки митниці. Крім відправника, заповнюється митницею.

Гр. 19 – Номер вагона.

Гр. 20 – Найменування вантажу відповідно до Алфавітного списку вантажів Єдиної тарифно-статистичної номенклатури вантажів та відмінні ознаки вантажу. Знаки, марки, нанесені на окремі вантажні місця. Рід пакування вантажу (наприклад: "ящ.", "корз.", "боч."). Кількість, знаки, тип та належність (відправник/залізниця) застосованих пломб чи ЗПП. Відмітка "Зональний габарит". Відмітка "Пільговий габарит" Зазначається "Власний (орендований) вагон (локомотив).

Гр. 21 – Проставляється позначка "х", якщо вантаж негабаритний, швидкопсувний або перевозиться на особливих умовах тощо.

Гр. 22 – Якщо вантаж небезпечний, проставляється позначка "х", а також за необхідності "ВМ".

Гр. 23 – Код вантажу за ЄТСНВ або ГНВ.

Гр. 24 – Заповнюється, якщо маса вантажу визначена відправником.

Гр. 26 – «Спосіб визначення маси» (якщо масу визначав відправник, якщо залізниця – то залізницею.)

Гр. 27 – «Оголошена вартість вантажу».

Гр. 28 – «Ким завантажено вантаж у вагон (контейнер)» (заповнюється відправником або залізницею).

Гр. 50 – «Відмітки відправника».

Гр. 55 – «Правильність внесених відомостей підтверджую».

Гр. 58 – «Вид небезпеки вантажу».

Гр. 60 – Порядок прикриття вагона в поїзді у випадках, передбачених правилами перевезень.

Гр.61 – Відомості про обмеження за масою або габаритом навантаження, які встановлено на даному напрямку перевезення.

Гр. 62 – «Не спускати з гірки».

Одержувач заповнює такі графи накладної:

Гр. 6 – Код платника (одержувача) 7-значний.

Гр. 53 – «Підтвердження одержання вантажу: Вантаж одержав».

Інші графи заповнює залізниця:

Гр. 25 – «Маса вантажу, визначена залізницею».

Гр. 29 – «Відправка». У відповідному місці проставляється позначка "х".

Гр. 30 – «Тарифні відмітки». Заповнюються відповідно до Тарифного керівництва N 1; вказуються номер групи, позиції, схеми, відстань перевезення. У разі застосування виняткового тарифу вказується його код.

Гр. 31, 39 – «Провізна плата».

Гр. 32, 40 – «Плата за проїзд провідника».

Гр. 33, 41 – «Плата за охорону вантажу залізницею»

Гр. 34 – «Усього сплачено відправником (прописом)».

Гр. 35, 36, 37, 43, 44, 45 – «Інші платежі на станції відправлення».

Гр. 38 – «Підпис». Посада та підпис працівника залізниці на станції відправлення.

Гр. 42 – «Усього сплачено одержувачем (прописом)».

Гр. 46 – Посада та підпис працівника залізниці на станції призначення.

Гр. 47, 48 – визначають сплату на станції відправлення або призначення по квитанції різних зборів.

Гр. 49 – «Відмітки залізниці» (складання актів, причини затримки вантажу).

Гр. 51 – «Календарний штампель прибуття вантажу».

Гр. 52 – «Календарний штампель видачі вантажу».

Гр. 54 – «Ідентифікація відправки» Зазначається код залізниці та станції відправлення, номер накладної (відправки).

Гр. 56 – «Календарний штампель станції відправлення».

Гр. 57 – «Увезення дозволено». Відмітки залізниці про одержання відправником згоди на ввезення вантажу та призначення дати навантаження.

Гр. 59 – «Вид негабаритності».

Гр. 63 – «Код типу маршруту, поїзда (прямий відправника, з розпиленням, ступінчатий, контейнерний поїзд тощо)».

Гр. 64 – «Номер маршруту».

Гр. 65 – «Код станції розпилення маршруту».

Гр. 66 – «Кодування інформації, визначене Укрзалізницею».

Морська накладна

Морська накладна – папір (вид документа), який виступає в якості підтвердження факту наявності договору перевезення морем, а також навантаження (прийняття) товару перевізником.

Морська накладна – особливий вид угоди, за яким перевізник бере на себе зобов'язання привезти вантаж до одержувача (прописаний в документі). Морська накладна не відноситься до товаророзпорядчих або оборотних документів. Отримати вантаж можуть тільки зазначені в папері особи. Як правило, до накладної додається ряд супровідних паперів.

Сутність морської накладної.

При перевезенні вантажу морем є безліч коносаментів, поряд з якими з'явилися й інші транспортні документи. За своєю суттю вони аналогічні паперам, які оформляються при перевезенні інших типів вантажів. Раніше вони носили такі назви – лінійні, океанські або морські накладні. Можна зустріти також інше найменування – фрахтові розписки. Щоб уникнути плутанини, усі визначення були замінені одним терміном – морська накладна.

Причина появи морської накладної – безліч нововведень комерційного й технічного характеру, збільшення масштабів діяльності монополій, масовий стрибок банкрутств різних компаній, шахрайство й таке інше. У сфері перевезення, торгових відносин і банківських операцій морські накладні ніби співіснують разом з коносаменентами.

Морська накладна не має розпорядчої функції. Її завдання – лише підтвердити факт наявності договору перевезення товару, указанного в папері. Іншими словами, морська накладна – розписка перевізника, у якій міститься підтвердження про прийняття вантажу. Вона йде до порту одночасно з вантажем і на одному кораблі. Отже, знижуються ризики втрати або затримки товару за часом. Усе, що потрібно від одержувача, – підтвердити свою особистість. Уся інша інформація вже є в накладній. Оформлення морської накладної дозволяє “прибрати” держателя коносаменту – особи, яке є найбільш ненадійним учасником для перевізника вантажу. Це можливо завдяки включенню до накладної пункту про можливість прийняття вантажу трьома різними особами.

Штурманська розписка

Штурманська розписка є засвідченням судновласником прийняття товару до перевезення. Її виписує помічник капітана на підтвердження отримання конкретної партії товару на борт судна. Розписка висвітлює видимий стан товарів і дозволяє перевізнику видати коносамент. У ній відображаються результати перевірки, яка здійснюється контролерами судновласника при прийманні товару для навантаження або під час навантаження. Штурманська розписка видається вантажовідправнику, доки не готовий коносамент, або при поставці товару вздовж борту судна (на умовах "FAS" Free alongside Ship). Вона не є товаророзпорядним документом, тому судновласник може видати коносамент, не вимагаючи її повернення.

Останнім часом практика ведення документів у міжнародній торгівлі значно спростилась. Зараз при морських перевезеннях (особливо на регулярних судноплавних лініях) замість бортового коносамента часто використовують необоротні транспортні документи, аналогічні тим, які раніше застосовувались до інших, невідомих видів транспорту. Такі документи називають по-різному: "морська накладна", "лінійна накладна", "фрахтова розписка" або інші варіанти цих термінів. Необоротні документи достатні для використання у всіх випадках морських перевезень, за винятком одного: коли покупець хоче перепродати товар, який вже знаходиться у дорозі, передавши документи новому покупцю. Для того, щоб у початкового покупця залишалась така можливість, треба зберігати обов'язки продавця щодо передачі коносамента. Іншими словами, треба укласти контракт купівлі-продажу на умовах "Вартість та фрахт" – "CFR" – Cost and Freight або "СІФ" – "Вартість, страхування та фрахт" – "CIF" – Cost, Insurance and Freight.

У тих випадках, коли при укладенні контракту купівлі – продажу на умовах "Вартість та фрахт" або "Вартість, страхування та фрахт" покупець знає, що він не збирається перепродати товар під час його перевезення, сторони можуть обумовити в контракті, що продавець звільняється від зобов'язань щодо передачі коносамента. Можна також використати умови "Перевезення оплачено до" – "CPT" Carriage Paid To або "Перевезення та страхування оплачені до" – "CIP"– Carriage and Insurance Paid To, які не накладають на продавця зобов'язань щодо передачі коносамента. Усе це спрощує документообіг.

Список рекомендованої літератури

Базова

1. Митний кодекс України [текст] чинне законодавство України зі змінами та доповненнями станом на 20 січня 2020 р.: (відповідає офіційному текстові) – К.: «Центр учбової літератури», 2020. – 320с.
2. Гребельник О. П. Митна справа: підручник. – Київ: Центр учбової літератури, 2014. – 472с.
3. Дубініна А. А., Сорокіна С. В., Зельниченко О. І. Митна справа. Підручник. – Київ, «Центр учбової літератури», 2012. – 320с.
4. Митна справа: підручник / за ред. А. Крисоватого. – Тернопіль: Економічна думка, 2014. – 539с.
5. Шершун А. А. Митне оформлення товарів та транспортних засобів. Навчально–методичний посібник. – Київ, 2011. – 330с.

Допоміжна

1. Бесчастний В. М., Мердова О. М. Юридичне документознавство: [навч. посібник] / В. М. Бесчастний, О. М. Мердова; за заг. ред. В. М. Бесчастного. – Київ: ВД «Дакор», 2016. – 238с.
2. Литвин Л. П. Українська мова за проф. спрям. : теорія і практика: навч. посіб. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2016. – 423с.
3. Українська мова (за професійним спрямуванням): навчальний посібник–практикум / Г. Л. Вознюк та ін. Восьме видання, доповнене й виправлене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. – 172с.
4. Юридичне документознавство: навчальний посібник / І. В. Царьов. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун–т внутр. справ, 2017. – 172с.

Інформаційні ресурси

1. Інформаційно–аналітичний центр «ЛІГА»: <http://www.ligazakon.ua>
2. Офіційний портал Верховної Ради України. Електронний режим доступу: zakon.rada.gov.ua
3. Професійна нормативно–правова бібліотека «Норматив PRO»: <http://normativ.ua/about.php>
4. Урядовий портал: <https://www.kmu.gov.ua>